

EUROPÆISK FOKUS på halekupering af grise

I de kommende år vil EU-Kommissionen være langt mere striks med at håndhæve de fælles-europæiske regler om halekupering. Og dyrlægerne kommer til at spille en vigtig rolle, lød meldingen fra Kommissionen på et seminar om hold af grise med hele haler

TEKST VIBE PEDERSEN LUND¹ OG KEN STEEN PEDERSEN²

¹Fagpolitisk konsulent, DDD, ²Formand, DDDs Faggruppe Svin

I de seneste år har EU-Kommissionen holdt godt øje med, hvordan halekupering af grise foregår i Europa. I stort set samtlige medlemsstater får langt de fleste af grisene klipet halerne af – og derfor samlede Kommissionens direktorat for audits og analyser på veterinærområdet (DG SANTE, Dir F) for nylig repræsentanter fra medlemsstaternes myndigheder, forskere, producenter og andre interessenter til et seminar om hold af grise med hele haler. Det foregik fra den 28.-30. november 2017 i Irland.

Ud over videndeling var formålet med mødet at gøre status på implementeringen af bestemmelserne om halekupering i Svinedirektivet (2008/120/EF) – og ikke mindst at give medlemsstaterne besked om, hvad der forventes af dem i deres handlingsplaner i 2018.

Status i EU

Andelen af halekuperede grise i mange af medlemsstaterne er så høj, at det tyder på, at ruti-

nemæssig halekupering finder sted. Det understregede Kommissionens repræsentanter, og halvdelen af medlemsstaterne har end ikke forsøgt at implementere reglerne. Sverige og Finland er de eneste medlemsstater, der har indført strammere krav, end direktivet foreskriver ved at forbyde halekupering. Ifølge en spørgeskemaundersøgelse udført af Federation of Veterinarians in Europe (FVE) i 2017 halekuperes > 85 % af grisene i en række EU-lande, herunder Danmark, Tyskland, Holland, Belgien og Frankrig.

Kommissionen gjorde det klart, at den ikke har intentioner om at ændre lovgivningen, men udelukkende vil fokusere på håndhævelse af den eksisterende lovgivning i de kommende år.

Krav til medlemsstaterne

EU-Kommissionen forlanger, at alle medlemsstater laver konkrete handlingsplaner for implementering af bestemmelserne om halekupering, så

andelen af halekuperede grise kan nedbringes. Af konkrete krav til handlingsplanerne blev nævnt:

- Målbare kriterier, som producenten kan bruge til at dokumentere, at lovgivningen er overholdt, fx i forhold til mængde og beskaffenhed af rode- og beskæftigelsesmateriale.
- Risikovurdering for forekomst af halebid på besætningsniveau og vejledning i forebyggelse og håndtering af risikofaktorer, herunder tidsfrister for iværksættelse af forebyggende tiltag i besætninger.
- Målbare kriterier, som myndighedernes kontrollanter kan bruge til at vurdere forekomsten af halebid, og hvornår omfanget tillader, at halekupering bruges i en besætning. Desuden om producenten har iværksat og dokumenteret passende tiltag for at reducere behovet for halekupering. Myndighederne skal løbende følge op på tiltag i besættningerne og forekomsten af

halebid og sanktionere, når lovgivningen ikke er overholdt.

Kommissionen vil følge op på handlingsplanerne løbende gennem 2018 med endelig evaluering af medlemsstaternes initiativer i slutningen af 2018. Medlemsstater, der ikke dokumenterer passende tiltag, risikerer en sag ved EU-Domstolen.

Videndeling på mødet

Præsentationerne på mødet gav det indtryk, at der allerede er meget forskning i risikofaktorer og forebyggelse af halebid, men at den tilgængelige viden ikke nødvendigvis er nået helt ud på staldgangen. Der blev bl.a. præsenteret to risikovurderingssystemer af forskere fra hhv. Tyskland og Holland. Sabine Dippel fra Friedrich Loeffler Institute i Tyskland præsenterede værktøjet SchwIP, der kan bruges til at foretage en samlet risikovurdering for halebid i svinebesætninger. En ekstern rådgiver, fx besætningsdyrlægen, udfylder værktøjet online.

FOTO CHRISTINA HAUSCHILDT

Mere information om risikofaktorer

Faktaark om risikofaktorer for halebidning: ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm/pigs/tail-docking_en

Outputtet giver et overblik over de 10 vigtigste risikofaktorer for halebid i besætningen og forslag til, hvilke tiltag der kan afhjælpe dem. Producenten laver så en handlingsplan for op til tre udvalgte risikofaktorer sammen med sin rådgiver.

Sabine Dippel lagde vægt på, at det er vigtigt, at det er producenten selv, der udvælger de risikofaktorer, som han vil arbejde med, da det i højere grad sikrer motivationen for at skabe ændringer. SchwIP har været afprøvet i Tyskland og er ved at blive tilpasset franske forhold.

Johan van Diepen fra de hollandske myndigheder præsenterede et bud på et risikovurderingsværktøj og anbefalede, at hvis risikovurderingen viser lav risiko for halebid, bør producenten forsøge med to kuld med hele haler efterfulgt af en ny risikovurdering for på

den måde at få erfaringer med virksomme tiltag.

Fem svineproducenter fra Finland, Sverige, Danmark, Tyskland og Italien præsenterede deres erfaringer med at holde grise med hele haler. Blandt deres erfaringer med tiltag, der reducerer risikoen for halebid, blev bl.a. nævnt følgende:

- Tilstrækkeligt rode- og beskæftigelsesmateriale (der er bedst erfaringer med halm)
- Belægningsgrad, 0,75-1,60 m² per slagtesvin
- Undgå konkurrence om vand og foder
- Sikre høj luftkvalitet og passende temperatur
- Uddannelse af personale i at opdage tegn på og håndtere udbrud af halebid.

Det blev flere gange nævnt, at fordelene ved hele haler også er, at grise med hængende haler lettere opdages og dermed kan give anledning til en undersøgelse af risikofaktorer. Derved er det muligt at forebygge et kommende halebidsudbrud.

Dyrlægens rolle

Nancy De Briyne fra FVE præsenterede resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse blandt europæiske dyrlægeforeninger, heriblandt Den Danske Dyrlægeforening, om privatpraktiserende dyrlægers certificering af halekupering. Der var stor variation både mellem og inden for de 26 lande (nogle lande har flere dyrlægeforeninger). 57 % af landene svarede, at de privatpraktiserende dyrlæger ikke certificerer halekupering. Undersøgelsen viste også, at forekomsten af halebid kun registreres systematisk på slagterier i fem europæiske lande, heriblandt Danmark.

Kommissionen kritiserede kraftigt, at dyrlæger i en række lande certificerer halekupering, da det risikerer at sætte dyrlægen i en interessekonflikt, hvis dokumentationen bag certificeringen ikke lever op til lovgivningens krav.

Markedskræfternes betydning

Flere oplægsholdere og delta-

gere nævnte markedskræfterne som en vigtig barriere for at lade pattegrise beholde deres haler. Aftagerne til fravænningsgrise eller 30-kilosgrise stiller typisk krav om halekupering.

Kommissionen var af den opfattelse, at aftagerens krav ikke er en lovlig begrundelse for halekupering. Problematikken viser vigtigheden af det internationale samarbejde på området for at nå til løsninger, der kan lede til en reduktion af andelen af halekuperede grise i EU.

Danske initiativer på vej

Dyrlæger kommer til at spille en central rolle i implementeringen af de nye initiativer i Danmark. DDD har siden Kommissionens audit i Danmark i oktober 2017 samarbejdet med Fødevarerstyrelsen og SEGES om initiativer, der kan indgå i handlingsplanen for nedbringelse af andelen af halekuperede grise. ■